

NHỮNG BẤT ĐẲNG THỨC THÔNG GẶP

Những kiến thức thông gặp $(a+b)^2 \geq 4ab$

Bất đẳng thức hay dùng cho $a+b \geq 0 \Rightarrow \frac{a^n + b^n}{2} \geq \left(\frac{a+b}{2}\right)^n$, n là số tự nhiên

Dấu bằng xảy ra khi $a=b$ với n chẵn, $a^2 = b^2$ nếu n lẻ

Giải phương trình: Giải phương trình $(x+1)^6 + (x + \sqrt{5})^6 = 18 - 8\sqrt{5}$

$$\frac{(-1-x)^6 + (x + \sqrt{5})^6}{2} \geq \left(\frac{\sqrt{5}-1}{2}\right)^6 = 9 - 4\sqrt{5} \Rightarrow x = -\frac{\sqrt{5}+1}{2}$$

Bài 1

Chứng minh $\frac{a^3}{bc} + \frac{b^3}{ca} + \frac{c^3}{ab} \geq a+b+c$; với a, b, c dương.

Giải: $a^4 + b^4 \geq 2a^2b^2 \Rightarrow a^4 + b^4 + c^4 \geq a^2b^2 + b^2c^2 + c^2a^2$

$a^2b^2 + b^2c^2 \geq 2ab^2c \Rightarrow a^2b^2 + b^2c^2 + c^2a^2 \geq abc(a+b+c)$

$a^4 + b^4 + c^4 \geq abc(a+b+c)$, chia $abc \Rightarrow \frac{a^3}{bc} + \frac{b^3}{ca} + \frac{c^3}{ab} \geq a+b+c$

Bài 2

Chứng minh: $\frac{a}{a+\sqrt{(a+b)(a+c)}} + \frac{b}{b+\sqrt{(b+a)(b+c)}} + \frac{c}{c+\sqrt{(c+b)(c+a)}} \leq 1$

Với $a, b, c > 0$

Giải: $\sqrt{(a+b)(a+c)} \geq \sqrt{ab} + \sqrt{ac} \Rightarrow (a+b)(a+c) - (\sqrt{ac} + \sqrt{ab})^2 = (a - \sqrt{bc})^2 \geq 0$

$$\frac{a}{a+\sqrt{(a+b)(a+c)}} \leq \frac{a}{a+\sqrt{ab}+\sqrt{ac}} = \frac{\sqrt{a}}{\sqrt{a}+\sqrt{b}+\sqrt{c}}$$

Cộng ba vế lại có (đpcm)

Bài 3

Cho a, b, c là ba số dương và $\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c} = a + b + c$. Chứng minh:

$a + b + c \geq 3abc$

Giải: Từ $\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c} = a + b + c \Leftrightarrow ab + bc + ca = abc(a+b+c)$

$a^2 + b^2 + c^2 \geq ab + bc + ca \Leftrightarrow a^2 + b^2 + c^2 + 2(ab + bc + ca) \geq 3(ab + bc + ca)$

$(a+b+c)^2 \geq 3(ab + bc + ca) = 3abc(a+b+c) \Leftrightarrow a + b + c \geq 3abc$

Bài 4

Chứng minh bất đẳng thức: $\frac{1}{ab+1} + \frac{1}{bc+1} + \frac{1}{ca+1} \geq 1$

với a, b, c là các số d-ơng và $a^2 + b^2 + c^2 = 6$.

Giải: Sử dụng $\frac{1}{x} + \frac{1}{y} + \frac{1}{z} \geq \frac{9}{x+y+z} \Rightarrow \frac{1}{ab+1} + \frac{1}{bc+1} + \frac{1}{ca+1} \geq \frac{9}{ab+bc+ca+3}$

$$a^2 + b^2 + c^2 \geq ab + bc + ca \text{ dấu bằng khi } a = b = c \Rightarrow \frac{9}{ab+bc+ca+3} \geq \frac{9}{a^2+b^2+c^2+3} = 1$$

dấu bằng khi $a = b = c = \sqrt{2}$.

Bài 5

Gọi a, b, c là ba cạnh tam giác. Chứng minh $a^3 + b^3 + 3abc > c^3$

Giải: $a+b > c$ và $a^2 - ab + b^2 > 0$, $a^3 + b^3 + 3abc = (a+b)(a^2-ab+b^2) + 3abc > c(a^2-ab+b^2) + 3abc = c(a+b)^2 > c^3$

Bài 6

Cho a, b, c là ba số d-ơng và có tổng bằng 3.

Chứng minh $\sqrt{a} + \sqrt{b} + \sqrt{c} \geq ab + bc + ca$

Giải: $a^2 + b^2 + c^2 + 2(ab+bc+ca) = 9 \Rightarrow ab+bc+ca = \frac{9 - a^2 - b^2 - c^2}{2}$

Thay vào ta cần chứng minh: $a^2 + b^2 + c^2 + 2(\sqrt{a} + \sqrt{b} + \sqrt{c}) \geq 9$

$$a^2 + 2\sqrt{a} = a^2 + \sqrt{a} + \sqrt{a} \geq 3\sqrt[3]{\sqrt{a}\sqrt{a}a^2} = 3a$$

Cộng các vế ta có (đpcm)

Bài 7

Cho a, b là các số thực thoả mãn $a^2 + b^3 \geq a^3 + b^4$. Chứng minh:

$$a^3 + b^3 \leq 2$$

Giải:

Cách 1: Tr-ớc hết chứng minh $a + b^2 \geq a^2 + b^3$

Giả sử $a + b^2 < a^2 + b^3 \Rightarrow 2(a^2 + b^3) > a + b^2 + a^3 + b^4 \geq 2(a^2 + b^3)$ vô lý

$$a + b^2 \geq a^2 + b^3 \geq a^3 + b^4 \Rightarrow 2(a + b^2) \geq a^2 + b^3 + a^3 + b^4$$

$$(1+a^2) + (1+b^4) \geq 2(a + b^2) \geq a^2 + b^3 + a^3 + b^4 \Rightarrow a^3 + b^3 \leq 2$$

Cách 2: Bằng ph-ơng pháp phản chứng . Giả sử $a^3 + b^3 > 2$. Chứng minh:

$$a^2 + b^3 < a^3 + b^4$$

Từ $\sqrt{\frac{a^2+b^2}{2}} \leq \sqrt[3]{\frac{a^3+b^3}{2}} \Rightarrow a^2 + b^2 \leq \sqrt[3]{2(a^3+b^3)^2} < \sqrt[3]{(a^3+b^3)^2(a^3+b^3)} = a^3+b^3$

$$a^2 - a^3 < b^3 - b^2, \text{ nh-ng } 0 \leq b^2(b-1)^2 \Rightarrow b^3 - b^2 \leq b^4 - b^3 \Rightarrow a^2 - a^3 < b^4 - b^3$$

$$\Rightarrow a^2 + b^3 < a^3 + b^4.$$

Bài 8

Cho a, b, c là các số thực đặt $M = a + b + c + 2\sqrt{a^2 + b^2 + c^2 - ab - bc - ca}$

Chứng minh $M \geq \max\{3a, 3b, 3c\}$ và một trong 3 số:

$$\sqrt{M - 3a}; \sqrt{M - 3b}; \sqrt{M - 3c} \text{ bằng tổng hai số kia.}$$

Giải: $3(b - c)^2 \geq 0 \Rightarrow 4b^2 + 4c^2 - 4bc \geq b^2 + c^2 + 2bc \Rightarrow$

$$4(a^2 + b^2 + c^2 - ab - bc - ca) \geq (2a - b - c)^2$$

$$\Rightarrow 2\sqrt{a^2 + b^2 + c^2 - ab - bc - ca} \geq 2a - b - c \Rightarrow \text{cộng hai vế với } a + b + c$$

$$T\text{-ong tự } M \geq 3b, M \geq 3c \Rightarrow M \geq \max\{3a, 3b, 3c\}$$

$$\text{đặt } x = \sqrt{M - 3a}, y = \sqrt{M - 3b}, z = \sqrt{M - 3c} \Rightarrow a = \frac{M - x^2}{3}, b = \frac{M - y^2}{3}, c = \frac{M - z^2}{3}$$

$$\Leftrightarrow x^2 + y^2 + z^2 = 6\sqrt{\frac{1}{2}(a - b)^2 + \frac{1}{2}(b - c)^2 + \frac{1}{2}(c - a)^2}$$

$$x^2 + y^2 + z^2 = 2\sqrt{x^4 + y^4 + z^4 - x^2y^2 - y^2z^2 - z^2x^2}$$

$$x^4 + y^4 + z^4 - 2x^2y^2 - 2y^2z^2 - 2z^2x^2 = 0$$

$$(x^2 + y^2)^2 - 2z^2(x^2 + y^2) + z^4 - 4x^2y^2 = 0$$

$$(x + y + z)(x + y - z)(x + z - y)(y + z - x) = 0$$

Bài 9

Cho 4 số thực a, b, c, d và $a^2 + b^2 \leq 1$. Chứng minh:

$$(ac + bd - 1)^2 \geq (a^2 + b^2 - 1)(c^2 + d^2 - 1)$$

Giải: Nếu $c^2 + d^2 \geq 1$ bất đẳng thức đúng.

Chúng ta chứng minh $c^2 + d^2 < 1$, đặt $x = 1 - a^2 - b^2$ và $y = 1 - c^2 - d^2$

$$0 \leq x, y \leq 1. \text{ Bất } \Leftrightarrow (2 - 2ac - 2bd)^2 \geq 4xy \Leftrightarrow ((a - c)^2 + (b - d)^2 + x + y)^2 \geq 4xy$$

$$((a - c)^2 + (b - d)^2 + x + y)^2 \geq (x + y)^2 \geq 4xy.$$

Bài 10

Cho a, b, c là ba số d-ơng và $ab + bc + ca = 1$. Chứng minh $\frac{a^3}{b} + \frac{b^3}{c} + \frac{c^3}{a} \geq 1$

Giải: $a^3 + b^3 \geq ab(a + b) \Rightarrow \frac{a^3}{b} + b^2 \geq ab + a^2$ cộng lại (cđpcm)

Bài 10

Chứng minh: $\frac{a^3}{b^2 + c^2} + \frac{b^3}{c^2 + a^2} + \frac{c^3}{a^2 + b^2} \geq \frac{a + b + c}{2}$

Giải: $a^2 + b^2 \geq 2ab$ từ đó $\frac{a^3}{b^2 + c^2} = a - \frac{ab^2}{b^2 + c^2} \geq a - \frac{b}{2}$

Bài 11

Cho a, b, c, d là các số d-ơng và có tổng bằng 1. Chứng minh:

$$\frac{a^2}{a + b} + \frac{b^2}{b + c} + \frac{c^2}{c + d} + \frac{d^2}{d + a} \geq \frac{1}{2}$$

Giải: $\frac{a^2}{a + b} + \frac{a + b}{4} \geq a$

Đều bằng khi $a = b = c = d = \frac{1}{4}$.

Bài 12

Cho a, b, c với $0 < a, b, c \leq 1$. Chứng minh:

$$1) \frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c} \geq a + b + c$$

$$2) \frac{1}{a^k} + \frac{1}{b^k} + \frac{1}{c^k} \geq a^k + b^k + c^k \text{ (k là số tự nhiên)}$$

Giải: 1) $(a-1)(b-1)(c-1) = abc - ab - bc - ca + a + b + c - 1 =$
 $= 1 - \frac{1}{a} - \frac{1}{b} - \frac{1}{c} + a + b + c - 1 = \frac{1}{a} - \frac{1}{b} - \frac{1}{c} + a + b + c \leq 0$

2) $0 < a \leq 1 \Leftrightarrow 0 < a^k - 1 \leq 0$
 $(a-1)(b-1)(c-1) \leq 0 \Rightarrow (a^k-1)(b^k-1)(c^k-1) \leq 0$
 $(a^k-1)(b^k-1)(c^k-1) = a^k b^k c^k - a^k b^k - b^k c^k - c^k a^k + a^k + b^k + c^k - 1 \leq 0$
 $\frac{1}{a^k} + \frac{1}{b^k} + \frac{1}{c^k} \geq a^k + b^k + c^k.$

Bài 13

Cho a, b, c là các số không âm và có tổng bằng 1. Chứng minh:

$$a^2b + b^2c + c^2a \leq \frac{4}{27} \text{ (CanMO1999)}$$

Giải: Gọi $x = \max\{a, b, c\}$

• $a \geq b \geq c \Rightarrow a^2b + b^2c + c^2a \leq a^2b + b^2c + c^2a + c(ab + (a-b)(b-c)) =$
 $= a^2b + 2abc + bc^2 = (a + c)^2b = 4\left(\frac{1}{2} - \frac{1}{2}b\right)\left(\frac{1}{2} - \frac{1}{2}b\right)b \leq \frac{4}{27}$

dấu bằng khi $a = \frac{2}{3}, b = \frac{1}{3}, c = 0.$

* $a \geq c \geq b \Rightarrow a^2b + b^2c + c^2a = a^2c + c^2b + b^2a + (a-c)(c-b)(a-b) \leq$
 $\leq a^2c + c^2b + b^2a \leq \frac{4}{27}$ (trở lại trường hợp trên)

dấu bằng xảy ra khi hoán vị $a = \frac{2}{3}, b = \frac{1}{3}, c = 0.$

Bài 14

Cho a, b, c là các số dương. Chứng minh:

$$\frac{a}{\sqrt{a^2 + 8bc}} + \frac{b}{\sqrt{b^2 + 8ca}} + \frac{c}{\sqrt{c^2 + 8ab}} \geq 1. \text{ (IMO-2001)}$$

Giải: Cách 1- $f(a, b, c) = f(ka, kb, kc) \Rightarrow$ đặt $abc = 1$

$$\frac{a}{\sqrt{a^2 + 8bc}} = \frac{1}{\sqrt{1 + \frac{8}{a^3}}}, \text{ đặt } x = 1 + \frac{8}{a^3}, y = 1 + \frac{8}{b^3}, z = 1 + \frac{8}{c^3}$$

$$\frac{1}{\sqrt{x}} + \frac{1}{\sqrt{y}} + \frac{1}{\sqrt{z}} \geq 1 \Leftrightarrow \sqrt{xy} + \sqrt{yz} + \sqrt{zx} \geq \sqrt{xyz}$$

$$\Leftrightarrow xy + yz + zx + 2\sqrt{xyz}(\sqrt{x} + \sqrt{y} + \sqrt{z}) \geq xyz$$

$$x = 1 + \frac{8}{a^3} \geq 9\sqrt{\frac{1}{a^{24}}} = \frac{9}{a^2\sqrt[3]{a^2}} \Rightarrow \sqrt{x} \geq \frac{3}{a\sqrt[3]{a}} \Rightarrow \sqrt{xyz} \geq \frac{27}{\sqrt[3]{(abc)^4}} = 27$$

$$\sqrt{x} + \sqrt{y} + \sqrt{z} \geq 3\sqrt[3]{\sqrt{xyz}} = 9$$

Cách 2

Chứng minh: $\frac{a}{\sqrt{a^2 + 8bc}} \geq \frac{a\sqrt[3]{a}}{a\sqrt[3]{a} + b\sqrt[3]{b} + c\sqrt[3]{c}}$

$$\Leftrightarrow (a\sqrt[3]{a} + b\sqrt[3]{b} + c\sqrt[3]{c})^2 \geq \sqrt[3]{a^2} (a^2 + 8bc)$$

$$(a\sqrt[3]{a} + b\sqrt[3]{b} + c\sqrt[3]{c})^2 - (a\sqrt[3]{a})^2 = (b\sqrt[3]{b} + c\sqrt[3]{c})(2a\sqrt[3]{a} + b\sqrt[3]{b} + c\sqrt[3]{c}) =$$

$$(b\sqrt[3]{b} + c\sqrt[3]{c})(a\sqrt[3]{a} + a\sqrt[3]{a} + b\sqrt[3]{b} + c\sqrt[3]{c}) \geq 2\sqrt[3]{(bc)^2} 4\sqrt[3]{a^2\sqrt[3]{bc}} = 8bc\sqrt[3]{a^2} \Leftrightarrow$$

$$(a\sqrt[3]{a} + b\sqrt[3]{b} + c\sqrt[3]{c})^2 \geq (a\sqrt[3]{a})^2 + 8bc\sqrt[3]{a^2} = \sqrt[3]{a^2} (a^2 + 8bc), \text{ t-ong tự}$$

$$\frac{b}{\sqrt{b^2 + 8ca}} \geq \frac{b\sqrt[3]{b}}{a\sqrt[3]{a} + b\sqrt[3]{b} + c\sqrt[3]{c}}, \frac{c}{\sqrt{c^2 + 8ab}} \geq \frac{c\sqrt[3]{c}}{a\sqrt[3]{a} + b\sqrt[3]{b} + c\sqrt[3]{c}} \text{ cộng lại (đpcm)}$$

Mở rộng $\frac{a}{\sqrt{a^2 + kbc}} + \frac{b}{\sqrt{b^2 + kca}} + \frac{c}{\sqrt{c^2 + kab}} \geq \frac{3}{\sqrt{1+k}}, k \geq 8$

Bài 15

Chứng minh bất đẳng thức $ab + bc + ca \leq \frac{2}{7} + \frac{9}{7}abc$

với a, b, c là các số d-ong và có tổng bằng 1 (Chọn đội tuyển QG 2004)

Giải: Nếu $a \geq \frac{7}{9} \Rightarrow \frac{9a}{7} \geq 1 \Rightarrow bc \leq \frac{9abc}{7}, a + b + c = 1 \Rightarrow b + c \leq \frac{2}{9},$ do $a < 1$

$$\Rightarrow ab + ac < \frac{2}{9} < \frac{2}{7} \Rightarrow ab + bc + ac \leq \frac{2}{7} + \frac{9}{7}abc$$

Nếu $a < \frac{7}{9} \Rightarrow 1 - \frac{9a}{7} > 0, bc \leq \frac{(b+c)^2}{4}, \Rightarrow bc \leq \frac{(1-a)^2}{4}$

$$ab + bc + ac - \frac{9}{7}abc = bc(1 - \frac{9}{7}a) + a(b+c) \leq (1 - \frac{9a}{7})\frac{(1-a)^2}{4} + a(1-a) \leq \frac{2}{7}$$

$$(7 - 9a)(1 - a)^2 + 28a(1 - a) \leq 8 \Rightarrow (a + 1)(3a - 1)^2 \geq 0$$

Dấu bằng khi $a = b = c = \frac{1}{3}$

Bài 16

Cho a, b, c là các số d-ong $a+b+c = abc$. Chứng minh:

$$\frac{1}{\sqrt{1+a^2}} + \frac{1}{\sqrt{1+b^2}} + \frac{1}{\sqrt{1+c^2}} \leq \frac{3}{2}$$

Giải: Đặt $a = \operatorname{tg}\alpha, b = \operatorname{tg}\beta, c = \operatorname{tg}\gamma,$ với $\alpha, \beta, \gamma \in (0, \pi/2)$ và $\alpha + \beta + \gamma = \pi$

$$\operatorname{tg}(\alpha + \beta + \gamma) = \frac{\operatorname{tg} \alpha + \operatorname{tg} \beta + \operatorname{tg} \gamma - \operatorname{tg} \alpha \operatorname{tg} \beta \operatorname{tg} \gamma}{1 - \operatorname{tg} \alpha \operatorname{tg} \beta - \operatorname{tg} \beta \operatorname{tg} \gamma - \operatorname{tg} \gamma \operatorname{tg} \alpha} = \frac{a + b + c - abc}{1 - ab - bc - ca}$$

$$\begin{aligned} \cos \alpha + \cos \beta + \cos \gamma &= \cos \alpha + \cos \beta - \cos(\alpha + \beta) = 2 \cos\left(\frac{\alpha + \beta}{2}\right) \cos\left(\frac{\alpha - \beta}{2}\right) - 2 \cos^2 \frac{\alpha + \beta}{2} + 1 \leq \\ 2 \cos\left(\frac{\alpha + \beta}{2}\right) - 2 \cos^2 \frac{\alpha + \beta}{2} + 1 &= 2 \sin \frac{\gamma}{2} - 2 \sin^2 \frac{\gamma}{2} + 1 = \frac{3}{2} - \frac{1}{2} (2 \sin \frac{\gamma}{2} - 1)^2 \leq \frac{3}{2} \end{aligned}$$

Bài 17

Cho a, b, c là các số d-ong. Chứng minh:

$$\frac{1}{a(a+c)} + \frac{1}{b(b+a)} + \frac{1}{c(c+b)} \geq \frac{27}{2(a+b+c)^2}$$

Giải: $\frac{1}{a(a+c)} + \frac{1}{b(b+a)} + \frac{1}{c(c+b)} \geq \frac{3}{\sqrt[3]{abc(a+b)(b+c)(c+a)}}$

$$a + b + c \geq 3 \sqrt[3]{abc}, \quad a + b + c = \frac{1}{2} (a + b + b + c + c + a) \geq \frac{3}{2} \sqrt[3]{(a+b)(b+c)(c+a)}$$

$$(a+b+c)^2 \geq \frac{9}{2} \sqrt[3]{(a+b)(b+c)(c+a)abc} \quad \text{thay vào (đpcm)}$$

Bài 18

Tìm hàm số f(x) biết rằng với mọi số thực x, y, z ta có:

$$f(x+y) + f(y+z) + f(z+x) \geq 3f(x+2y+3z)$$

Giải: Thay x = y = -z $\Rightarrow f(2x) \geq f(0)$

$$\text{Thay } x=z=-y \Rightarrow f(2x) \leq f(0) \Rightarrow f(x) = \text{const}$$

Bài 19

Chứng minh $[\sqrt{n} + \sqrt{n+1} + \sqrt{n+2}] = [\sqrt{9n+8}]$, với n số tự nhiên

Giải Thực ra đây là chứng minh bất:

$$(\sqrt{n+1} - \sqrt{n})(\sqrt{n+1} + \sqrt{n}) = 1 \Rightarrow \sqrt{n+1} - \sqrt{n} = \frac{1}{\sqrt{n+1} + \sqrt{n}} >$$

$$> \frac{1}{\sqrt{n+2} + \sqrt{n+1}} = \sqrt{n+2} - \sqrt{n+1} \Rightarrow 2\sqrt{n+1} > \sqrt{n+2} + \sqrt{n}$$

$$\sqrt{n} + \sqrt{n+1} + \sqrt{n+2} < 3\sqrt{n+1} = \sqrt{9n+9}$$

Chứng minh $\sqrt{n} + \sqrt{n+1} + \sqrt{n+2} > \sqrt{9n+8}$ với n = 0 và n = 1 đúng

$$n \geq 2, \quad n(n+2) - (n + \frac{7}{9})^2 = \frac{4n}{9} - \frac{49}{81} > 0 \text{ với } n \geq 2, \Rightarrow \sqrt{n(n+2)} > n + \frac{7}{9}$$

$$\text{Từ } 2\sqrt{n+1} > \sqrt{n+2} + \sqrt{n} \Rightarrow 2(\sqrt{n} + \sqrt{n+1} + \sqrt{n+2}) > 3(\sqrt{n+2} + \sqrt{n})$$

$$(\sqrt{n} + \sqrt{n+1} + \sqrt{n+2})^2 > \frac{9}{4} (2n+2 + \sqrt{n(n+2)}) > \frac{9}{4} (2n+2 + 2n + 2 \cdot \frac{7}{9}) = 9n+8$$

Bài 20

Cho a, b, c là các số d-ong có tích bằng 1. Chứng minh:

$$\frac{1}{a+b+1} + \frac{1}{b+c+1} + \frac{1}{a+c+1} \leq \frac{1}{a+2} + \frac{1}{b+2} + \frac{1}{c+2}$$

Giải: đặt $x = a + b + c$ và $y = ab + bc + ca$ ($x, y \geq 3$)

$$\frac{x^2 + 4x + y + 3}{x^2 + 2x + xy + y} \leq \frac{4x + y + 12}{4x + 2y + 9} \Rightarrow 3x^2y + xy^2 + 6xy - 5x^2 - y^2 - 24x - 3y - 27 \geq 0$$

$$(3x^2y - 5x^2 - 12x) + (xy^2 - y^2 - 3x - 3y) + (6xy - 9x - 27) \geq 0, \text{ đúng } x, y \geq 3$$

Bài 21

a, b, c là ba cạnh của tam giác có chu vi bằng 2. Chứng minh:

$$1 < ab + bc + ca - abc \leq \frac{28}{27}$$

Giải: Giả sử $c \leq b \leq a$, từ $2 - a = b + c > a \Rightarrow a < 1$

Xét: $ab + bc + ca - abc - 1 = a(b+c) + bc(1-a) - 1 = a(2-a) + bc(1-a) - 1 = (1-a)(bc+a-1)$

$b < 1, c < 1 \Rightarrow (b-1)(c-1) > 0 \Rightarrow bc + 1 - b - c > 0 \Rightarrow bc + a - 1 > 0 \Rightarrow$ Vế trái đpcm

$$bc \leq \frac{(b+c)^2}{4} = (1 - \frac{a}{2})^2 = 1 - a + \frac{a^2}{4} \Rightarrow bc + a - 1 \leq \frac{a^2}{4} \Rightarrow \frac{(1-a)a^2}{4} \leq \frac{1}{27}$$

$$\Rightarrow (3a+1)(3a-2)^2 \geq 0$$

Bài 22

Cho a, b, c là ba số d-ơng. Chứng minh:

1) $a^6b^6 + b^6c^6 + c^6a^6 + 3a^4b^4c^4 \geq 2a^3b^3c^3(a^3 + b^3 + c^3)$

2) $a^6 + b^6 + c^6 + 3a^2b^2c^2 \geq 2(a^3b^3 + b^3c^3 + c^3a^3)$

Giải:

1) Chia hai vế cho $\Rightarrow a^4b^4c^4$ Đặt $x = \frac{a^2}{bc}; y = \frac{b^2}{ac}; z = \frac{c^2}{ab}$

$$\Rightarrow \frac{1}{x^2} + \frac{1}{y^2} + \frac{1}{z^2} + 3 \geq 2(x+y+z)$$

$(\frac{1}{x} - \frac{1}{y})^2 + 2(x-1)(y-1) + (yz-1)^2 \geq 0$, vì $xyz = 1$ nên bao giờ cũng tồn tại hai trong ba số x,

y, z cùng lớn hơn 1 hoặc nhỏ hơn 1.

2) T-ơng tự nh- trên chia hai vế cho $a^2b^2c^2$; đặt $x = \frac{ab}{c^2}; y = \frac{bc}{a^2}; z = \frac{ac}{b^2} \Rightarrow xyz = 1$ sau đó

trở lại nh- 1)

Bài 23

Cho a, b là các số d-ơng nhỏ hơn 1. Chứng minh $\frac{1}{\sqrt{1+a^2}} + \frac{1}{\sqrt{1+b^2}} \leq \frac{2}{\sqrt{1+ab}}$

Giải: $\frac{1}{\sqrt{1+a^2}} + \frac{1}{\sqrt{1+b^2}} \leq \sqrt{2\left(\frac{1}{1+a^2} + \frac{1}{1+b^2}\right)} \Leftrightarrow \frac{1}{1+a^2} + \frac{1}{1+b^2} \leq \frac{2}{1+ab}$

$(2+a^2+b^2)(1+ab) \leq 2(1+a^2+b^2+a^2b^2) \Leftrightarrow a^2+b^2 + 2 a^2b^2 - (a^2+b^2)ab - 2ab \geq 0$

$(ab-1)(a-b)^2 \geq 0$ dấu bằng khi $a = b$

Bài 24

Gọi R, r là bán kính đ-ờng tròn ngoại, nội tiếp tam giác và r_1 là bán kính đ-ờng tròn qua ba tiếp điểm của đ-ờng tròn nội tiếp với các cạnh tam giác.

Chúng minh: $2r_1 \leq r \leq \sqrt{Rr_1}$

Bài 25

Chúng minh: $(\sqrt[n]{n!})^2 \geq n \cdot \sqrt[n-1]{(n-1)!} \cdot \sqrt[n+1]{(n+1)!}$ (với n là các số tự nhiên $n \geq 2$)

Bài 26

a) $\frac{bc}{a} + \frac{ac}{b} + \frac{ab}{c} \geq a + b + c$

b) $\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c} \geq \frac{1}{\sqrt{ab}} + \frac{1}{\sqrt{bc}} + \frac{1}{\sqrt{ca}}$

c) $\frac{b^2 - a^2}{c+a} + \frac{c^2 - b^2}{a+b} + \frac{a^2 - c^2}{b+c} \geq 0$, hd $\frac{b^2 - a^2}{c+a} = \frac{b+a}{c+a}((b+c) - (c+a))$

đặt $u = a+b, v = b+c, z = c+a$

Bài 27

Cho a, b, c là các số thực d-ương có tích bằng 1. Chúng minh:

$(a-1+\frac{1}{b})(b-1+\frac{1}{c})(1+c-\frac{1}{c}) \leq 1$

Giải: Đặt $a = \frac{x}{y}$; $b = \frac{y}{z}$; $c = \frac{z}{x} \Rightarrow abc = xyz$

$(a-1+\frac{1}{b})(b-1+\frac{1}{c})(c-1+\frac{1}{c}) = (\frac{x}{y}-1+\frac{z}{y})(\frac{y}{z}-1+\frac{x}{z})(\frac{z}{x}-1+\frac{x}{z}) \leq 1$

$(x+z-y)(y+x-z)(z+x-y) \leq xyz$ trở lại bài toán đơn giản

Bài 28

a, b, c là ba cạnh tam giác. Chúng minh $\frac{a^2 + 2bc}{b^2 + c^2} + \frac{b^2 + 2ac}{a^2 + c^2} + \frac{c^2 + 2ba}{b^2 + a^2} > 3$

Hớng dẫn : $a^2 > (b-c)^2 \Rightarrow a^2 + 2bc > b^2 + c^2$

Bài 29

a, b, c, d là các số d-ương và $\frac{a+b}{c+d} < 2$. Chúng minh $\frac{a^2 + b^2}{c^2 + d^2} < 8$

Hình dẫn : $(c + d)^2 < 2(c^2 + d^2)$, $(a+b)^2 > a^2 + b^2$

$$\frac{a^2 + b^2}{2(c^2 + d^2)} < \left(\frac{a+b}{c+d}\right)^2 < 4$$

Bài 30

$a, b, c > 0$. Chứng minh:

$$\frac{bc}{a^2 + 2bc} + \frac{ca}{b^2 + 2ca} + \frac{ab}{c^2 + 2ab} \leq 1 \leq \frac{a^2}{a^2 + 2bc} + \frac{b^2}{b^2 + 2ca} + \frac{c^2}{c^2 + 2ab}$$

Giải: $b^2 + c^2 \geq 2bc \Rightarrow a^2 + b^2 + c^2 \geq a^2 + 2bc \Rightarrow \frac{a^2}{a^2 + 2bc} \geq \frac{a^2}{a^2 + b^2 + c^2}$ từ đó:

$$\frac{a^2}{a^2 + 2bc} + \frac{b^2}{b^2 + 2ca} + \frac{c^2}{c^2 + 2ab} \geq \frac{a^2}{a^2 + b^2 + c^2} + \frac{b^2}{a^2 + b^2 + c^2} + \frac{c^2}{a^2 + b^2 + c^2} = 1$$

$$VP + 2VT = 3 \Rightarrow 3 = VP + 2VT \geq VT + 2 \Rightarrow VT \leq 1$$

Bài 31

Cho a, b, c là các số thực d-ong. Chứng minh:

$$\frac{(2a+b+c)^2}{2a^2+(b+c)^2} + \frac{(2b+c+a)^2}{2b^2+(c+a)^2} + \frac{(2c+a+b)^2}{2c^2+(a+b)^2} \leq 8$$

Giải: $(3 - \frac{(2a+b+c)^2}{2a^2+(b+c)^2}) + (3 - \frac{(2b+c+a)^2}{2b^2+(c+a)^2}) + (3 - \frac{(2c+a+b)^2}{2c^2+(a+b)^2}) \geq 1$

$$\frac{2(a^2+b^2+c^2)+4(bc-ab-ac)}{2a^2+(b+c)^2} + \frac{2(a^2+b^2+c^2)+4(ac-ba-bc)}{2b^2+(c+a)^2} + \frac{2(a^2+b^2+c^2)+4(ab-cb-ac)}{2c^2+(a+b)^2} \geq 1$$

1 Sử dụng $(x+y)^2 \geq 2(x^2+y^2)$

$$VT \geq \frac{6(a^2+b^2+c^2)+4(bc-ab-ac+ac-ab-bc+ab-bc-ac)}{2a^2+2(b^2+c^2)} \geq 1$$

Bài 32(đề thi ts Nguyễn Trãi)

Cho $a, b, c > 0$, $a < bc$ và $1+a^3 = b^3 + c^3$. Chứng minh $1 + a < b + c$

Giải: $(1+a)(1-a+a^2) = (b+c)(b^2-bc+c^2)$

$$1 + a < b + c \Leftrightarrow 1-a+a^2 > b^2 - bc+c^2$$

Giả sử $1+a \geq b+c \Rightarrow b^2 - bc+c^2 \geq 1-a+a^2 \Rightarrow (b+c)^2 - 3bc \geq (1+a)^2 - 3a > (1+a)^2 - 3bc \Rightarrow$

$$(b+c)^2 > (1+a)^2 \Rightarrow b+c > 1+a$$

Bài 33

a, b, c là các số thực d-ong và $ab + bc + ca = 1$. Chứng minh:

$$\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c} \geq 3(a+b+c)$$

Giải: qui đồng $\Rightarrow abc(a+b+c) \leq \frac{1}{3}$

$$abc(a+b+c) = (abac+bcba+cacb) \leq \frac{(ab+bc+ca)^2}{3} = \frac{1}{3} \text{ dấu bằng } a=b=c=\frac{1}{\sqrt{3}}$$

Bài 34

Cho các số thực d- ơng a, b, c. Chứng minh:

$$1 < \frac{a}{\sqrt{a^2+b^2}} + \frac{b}{\sqrt{b^2+c^2}} + \frac{c}{\sqrt{c^2+a^2}} \leq \frac{3\sqrt{2}}{2}$$

Giải: $P = \frac{a}{\sqrt{a^2+b^2}} + \frac{b}{\sqrt{b^2+c^2}} + \frac{c}{\sqrt{c^2+a^2}} \Rightarrow P = \frac{1}{\sqrt{1+x^2}} + \frac{1}{\sqrt{1+y^2}} + \frac{1}{\sqrt{1+z^2}}$

Với $x=b/a; y=c/b; z = a/c \Rightarrow xyz = 1$

$P > 1$ dễ dàng

Sử dụng $\frac{1}{\sqrt{1+a^2}} + \frac{1}{\sqrt{1+b^2}} \leq \frac{2}{\sqrt{1+ab}}$ với $ab < 1$

Giả sử $z \geq 1 \Rightarrow Q = \frac{1}{\sqrt{1+z^2}} + \frac{2}{\sqrt{1+xy}}$ do $xyz=1$; đặt $t=1/z$

$$\Rightarrow Q = \frac{t}{\sqrt{1+t^2}} + \frac{2}{\sqrt{1+t}} \leq \frac{\sqrt{2}t}{1+t} + \frac{2}{\sqrt{1+t}} = \frac{\sqrt{2}t}{1+t} + \frac{2\sqrt{1+t}}{1+t}; (1+t \leq \sqrt{2(1+t^2)})$$

$$\frac{\sqrt{2}t}{1+t} + \frac{2\sqrt{1+t}}{1+t} \leq \frac{3\sqrt{2}}{2} \Leftrightarrow 2t + 2\sqrt{2(1+t)} \leq 3t + 3 \text{ bình ph- ơng có: } (t-1)^2 \geq 0$$

Bài 35

Cho tam giác vuông ABC có cạnh huyền là a và hai cạnh góc vuông là b, c.

Chứng minh $(b+c)\sqrt{b} + (b-c)\sqrt{c} < \sqrt{2}\sqrt{2}a\sqrt{a}$

Giải: $b+c \leq \sqrt{(b+c)^2 + (b-c)^2} = \sqrt{2} a$;

$$(b+c)\sqrt{b} + (b-c)\sqrt{c} \leq \sqrt{(b+c)^2 + (b-c)^2} \sqrt{b+c} \leq \sqrt{2}a\sqrt{\sqrt{2}a}$$

dấu bằng không xảy ra: $(b+c) : (b-c) = \sqrt{b} : \sqrt{c} = 1 : 1$

Bài 35

$a, b, c \in (0; \pi/2)$. Chứng minh:

$$\frac{\sin a \sin(a-b) \sin(a-c)}{\sin(b+c)} + \frac{\sin b \sin(b-c) \sin(b-a)}{\sin(c+a)} + \frac{\sin c \sin(c-a) \sin(c-b)}{\sin(a+b)} \geq 0$$

Chứng minh: Giả sử $a \geq b \geq c$

$$P \geq \frac{\sin a \sin(a-b) \sin(a-c)}{\sin(b+c)} - \frac{\sin b \sin(a-c) \sin(a-b)}{\sin(c+a)} + \frac{\sin c \sin(a-c) \sin(b-c)}{\sin(a+b)} =$$

Bài 36

Sử dụng định lý Lagrăng ($f(x)$ liên tục $[a; b]$ và có đạo hàm $(a; b) \Rightarrow$ tồn tại $c \in (a; b)$ thoả mãn $f(b)-f(a) = (b-a)f'(c)$

Chứng minh rằng $x = 5$ không là nghiệm bất phương trình:

$$\sin(x+1) \sqrt[3]{\cos x} - \sin x \sqrt[3]{\cos(x+1)} < \sqrt[3]{\cos x \cos(x+1)}$$

Giải: $\frac{\sin(x+1)}{\sqrt[3]{\cos(x+1)}} - \frac{\sin x}{\sqrt[3]{\cos x}} < 1$, xét hàm số $f(t) = \frac{\sin t}{\sqrt[3]{\cos t}}$, $f'(x) = \frac{2 \cos^2 x + 1}{3 \cos x \sqrt[3]{\cos x}}$

áp dụng bất Cosi $\Rightarrow f'(x) > 1 \Rightarrow f(x+1) - f(x) > 1$

Bài 37

$$\sin x \sqrt[3]{\cos(x-1)} - \sin(x-1) \sqrt[3]{\cos x} > \sqrt[3]{\cos x \cos(x-1)}$$

Chứng minh rằng $x = e$ là nghiệm của bất phương trình

Giải $\pi > e$; $e-1 > 1$, $71828 > \frac{\pi}{2} \Rightarrow \sin e > 0$; $\sin(e-1) > 0$; $\cos e < 0$; $\cos(e-1) < 0$

$$f(t) = \frac{\sin t}{\sqrt[3]{\cos t}}; (e-1; e) \subset (\frac{\pi}{2}; \pi); f(e)-f(e-1) > 1$$

Phương pháp dồn biến

Để chứng minh $f(x_1, x_2, \dots, x_n) \geq 0$ ta đưa về

$$f(x_1, x_2, \dots, x_n) \geq f(\sqrt{x_1 x_2}, \sqrt{x_1 x_2}, x_3, \dots, x_n)$$

Hoặc $f(x_1, x_2, \dots, x_n) \geq f(\frac{x_1 + x_2}{2}, \frac{x_1 + x_2}{2}, x_3, \dots, x_n)$

chứng minh $f(\sqrt{x_1 x_2}, \sqrt{x_1 x_2}, x_3, \dots, x_n) \geq 0$ hoặc $f(\frac{x_1 + x_2}{2}, \frac{x_1 + x_2}{2}, x_3, \dots, x_n) \geq 0$

Bài 36: $a, b, c > 0$ và $abc = 1$

Chứng minh $a^2 + b^2 + c^2 + 3 \geq ab + bc + ca + a + b + c$

Giải: $f(a, b, c) = a^2 + b^2 + c^2 + 3 - (ab + bc + ca + a + b + c)$

$$f(a, b, c) - f(a, \sqrt{bc}, \sqrt{bc}) = (\sqrt{b} - \sqrt{c})^2 [(\sqrt{b} + \sqrt{c})^2 - a - 1]$$

$$(\sqrt{b} + \sqrt{c})^2 \geq 4\sqrt{bc} = \frac{4}{\sqrt{a}} \geq 4 > 1 + a$$

Chứng minh $f(a, \sqrt{bc}, \sqrt{bc}) \geq 0$; $a^2 + (\frac{1}{\sqrt{a}} - 1)^2 + 2 \geq a + 2\sqrt{a}$

$$a^2 + 2 \geq 2a + 1 \geq a + 2\sqrt{a}$$

Bài 37: Cho a, b, c là các số dương. Chứng minh

$$2(a^2 + b^2 + c^2) + 3\sqrt[3]{a^2 b^2 c^2} \geq (a + b + c)^2$$

Xét $f(a, b, c) = 2(a^2 + b^2 + c^2) + 3\sqrt[3]{a^2 b^2 c^2} - (a + b + c)^2$, giả sử $a \leq b \leq c$

$$f(a, b, c) - f(a, \sqrt{bc}, \sqrt{bc}) = 2(a^2 + b^2 + c^2) + 3\sqrt[3]{a^2 b^2 c^2} - (a + b + c)^2 -$$

$$2(a^2 + 2bc) - 3\sqrt[3]{a^2 b^2 c^2} + (a + 2\sqrt{bc})^2 = (\sqrt{b} - \sqrt{c})^2 [(\sqrt{b} + \sqrt{c})^2 - 2a]$$

dễ dàng chứng minh $b + c \geq 2a$

Chứng minh: $2(a^2 + 2bc) + 3\sqrt{a^2b^2c^2} - (a + 2\sqrt{bc})^2 \geq 0$

$a^2 + 3\sqrt{a^2b^2c^2} \geq 4a\sqrt{bc}$ (cosi cho 4 số)